

Kahepealine

Reko Sallinen oli alati väga hea meelega Ulvilasse tulnud, justkui ei oleks ta oma talu kaugel linnast väljas hinnanud. Ta oli alati elevil, kui tuli aeg, et ta jälle linna minna, et kodanlastega kaubelda. Ta sobis hästi kodanlastele, nii hästi, et temast isegi võistluseks. See tõstis kindlasti Reko enesega rahulolu, mis aeg-ajalt puhkes välja nagu möllav meri. Vaatamata oma enesekindlusele ei suutnud ta omaenda seltskonda taluda; nii et ta jõi sageli kodus, kuni unustas oma üksinduse. Reko oli ükskõikne noormees, keda ei huvitanud küsimustele vastuste leidmine - teda ei olnud kunagi huvitanud teada saada, kes on Jumal -, vastupidi, ta oli trotslik ja tähtsusetu näitleja.

Nii oli Reko alati halvas tujus, välja arvatud siis, kui ta oli teel Ulvilasse. Sel sügisesel pärastlõunal olid ta ja tema hobune nii lähedal, et ta võis näha suitsu täis mägedest tõusvat kõrget kirikut. Kaugelt nägi see välja nagu suur kivi, mis seisis kõigutamatult järve halli vee vahel. Taevas oli värvitu, kuid Reko ei pööranud sellistele asjadele tähelepanu. Ta ootas kohtumist vana tuttava Lauri Hassineniga, kellega ta ilmselt teeb veel ühe hea tehingu ja läheb jooma.

Reko suundus Ulvila südamesse, Liikistosse, mis oli kaubanduskeskus. Seal vahetasid kaup ja raha omaniku loal omanikku. Liikistö oli nagu väike saar, ümbritsetud looduslike vallikraavidena ja kaitstud kivimüüri. Reko vaatevinklist tundus kivimüür eriti lähimõeldud, sest muidu olid kõik majad lihtsalt tuhmid puust palkhooned, mille piirjooned õhtu saabudes taustaks ähmastusid. Müüri taga oli seevastu lõputu meri, kust aeg-ajalt tulid sadamasse laevad.

Tee Reko ja tema hobuse all hakkas mudaseks muutuma. Hobuse kabjad vajusid sügavale kuristikku, mis muutis manööverdamise keeruliseks. Reko soovis, et ta oleks võinud oma hobuse kabjadele siduda puust sandaalid - nii nagu ta ise oli teinud, aga ainult oma nahkjalsiteile, et jalad kuivana hoida. Aga kui Reko jõudis sillale üle vallikraavi, polnud enam muret. Pärast laia plankudest silla ületamist peatus ta värava juures, et maksta väikest teemaksu.

Tema sõber ootas juba.

„Vana sõber!“ hüüdis Lauri Hassinen, kui nägi Rekot müüride sees trampimas. „Ma olen sind kogu päeva oodanud - vaata - seal,“ Lauri osutas paksuga sõrmega mädanenud pingile, kus juba istusid uued inimesed, „ma olen kogu päeva istunud seal, lihtsalt istunud ja vahtinud väravaid, oodates, et sa ilmuksid. Ma tahtsin peaaegu lugeda õppida! See hakkas nii igav!“

Rekot löbustas alati Lauri kummaline ja omapärane kõneviis, millest võis vahel raske aru saada.

„Jälgi oma sõnu, mu kallis. Vaata, et sa mind enam vanaks ei nimetaks, muidu saad mu rusikaga pitsitatud rusikat maitsta!“

„Rahune maha, van - , mu sõber, ma tegin ainult nalja!“ Paar higipiisku kukkus Lauri otsaesisele.

„Kas sul on kõik olemas? Kui sul on kõik olemas, milles me kokku leppisime, siis maksan sama palju kui eelmisel aastal ja kõik on ühe käeviipega tehtud, eks? Oleme tasa ja ilma pikema jututa võime jätkata seda, mida pidime tegema, nimelt jooma -“

„Nii et teie valuutad on jäänud samaks, kui te maksate sama summa, kas mul on õigus?“ Reko katkestas pisut ärritunult; ta oleks muidugi lootnud suuremat kasumit.

Lauri vaatas ärritunult ja kratsis ohakaid. „Muidugi! Muidugi. Need on ikka samad, mis eelmisel aastal.“

„Okei, siis.“ Reko vaatas Lauri ebakindla pilguga. „Kas sa võtad jälle teravilja Turule kaasa?“

Lauri nägu tõmbus pingule. „Ma pean.“

„Palju õnne sellega. Ma tahaksin sinuga kaasa minna,“ ütles Reko ja patsutas seltsimeest õlale.

„Okei. Lähme siis?“

Suur pimedus laskus linna kohale, kui Reko ja Lauri hakkasid kõndima Püha Gertrudi gildi hoone poole. Neid ootas ees lõbus õhtu, sest gildid olid taas kord korraldamas pidu, kus ei toimunud mitte ainult arutelud talupoegade ja kodanlaste vahel, vaid ka korralik, ohjeldamatu joomine. Gildimaja oli ehitatud Püha Gertrudi auks, kes kaitses kõiki kaupmehi ja reisijaid. Selle tulemusena ilmusid peole sageli välismaalased, eriti sakslased, et kohtuda gildimaja kohalike elanikega.

Kui nad gildimaja juurde jõudsid, märkasid mehed selle ees seisvaid, justkui võõramaalasi kujusid, kes rääkisid keeles, mida nad ei osanud seletada. Nende keel oli kiire ja ähvardav, tundus tavakodanike kõrvadele tõeliselt hullumeelne. Justkui räägiksid nad tagurpidi, naeris Reko iseendale. Reko ja Lauri lähenesid neile kummalistele meestele.

„Sakslased!“ Lauri sosistas Rekole kõrva.

Rekole tuli pähe naljakas mõte, mis innustas teda sakslaste juures peatuma ja nendega naljatlevalt rääkima: „Tere õhtust, härrad. Või peaksin teid pigem „daamideks“ kutsuma? Teie välimus on nii väga naiselik!“

„Jah, ja me müüme naiste riideid! Kas te?“ ütles Lauri.

Sakslased tõstsid ükskõikselt kulme, kui Reko ja Lauri naerma löid.

„*Idioodid*,“ naljatas üks sakslastest, enne kui nad minema läksid.

Lauri oli rõõmsameelne. „Pole midagi paremat, kui rääkida soome keelt sakslastega, kes ei mõista sõnagi, mida ma räägin!“

„Sul on täiesti õigus!“

Reko nägi gildi majast välja tulevat noort naist ja oli veendunud, et ka tema on sakslane. „Vaadake seda.“

Reko pani endale kallistunud näo ja ütles naisele kõige magusamal toonil: „Ma ei ole kunagi elus nii koleda välimusega naist näinud, kas sa minuga abiellud?“

Heledapäine naine peatus Reko ees, kui ta neid kummalisi sõnu kuulis. Siis vastas ta: „Ei.“

Naine näis segaduses, kuid samas ka pisut haiget, kui ta Rekost eemale kõndis. Lauri ei suutnud uskuda, mida ta nägi. „Reko! Mida sa küll mõtlesid? Ta ei ole sakslane!“

„Aga ma arvasin, et ta on!“

„Ta on rootslane, aga ta saab soome keelest paremini aru kui sina!“

„Ja ta oli nii ilus!“ Reko peaaegu karjus. „Ja mina ütlesin, et ta on koleda välimusega.“

Reko kukkus maha ja hakkas ennast ette heitma, võib-olla esimest korda elus. Ta polnud kunagi näinud midagi nii lumavat ja võluvast. Selle noore naise nägu oli nüüd igaveseks tema mõtetesse sööbinud, kust see talle ikka ja jälle meelde tuleb. See nägu oli kitsas, kuid täis värvi, õrn ja lahke. Ta ei saaks neist kunagi lahti - mitte kunagi.

„Kas sa tead tema nime?“ Reko küsis Laurilt masendunult. „Kes ta oli?“

„Ta oli Katerina Halland.“

Katerina Hallandi pikk kleit lehvis tuule käes, kui ta mööda ärikvartali teid kõndis. Tänavad olid kitsad ja lankudega sillutatud. Hommik polnud veel täielikult koitnud, kuid Katerina oli ärganud, et on hädasti vaja jalutuskäigule minna. Hommikuhämaruses kõndisid talle vastu veel mõned looriga naised, ja nende looride nägemine tegi Katerina kadedaks. Loor oli märk rikkusest - ja sellest, et selle kandja oli abielus.

Katerina suurimaks unistuseks oli olnud abielluda ja abielluda kellegagi tõelisest armastusest. Kuid ta oli nii häbelik, et ei julgenud isegi meestega rääkida. See vahejuhtum eelmisest õhtust oli jätnud Katerina meelest jälje, sest mehe kummaline küsimus tundus tema unistusi mõnitavat. Kes oli see mees? Miks ta mind mõnitas?

Pärast ringkäiku Liikistöl ja kalmistukülastust pöördus Katerina koju tagasi. Majutusasutuses oli pime, kuid Katerina isa oli juba ärkvel, sest ta oli palunud naisel tulla temaga rääkima.

„Katerina?“ Tema isa hüüdis, kui Katerina majja sisenes. „Är det du?“

„Ja far, det är jag.“

„Kommer du hit? Jag har något att berätta för dig.“

Katerina isa, Matts Halland, oli tavaline kodanlane Äripiirkonnas. Ta oli kuninga käsul Ulvilasse

kolinud ja omas nüüd seal väikest kinnistut. Lisaks oma tammile oli ta ostanud linnast väljaspool asuva talu, mis pidi ebakindlatel aegadel kindlustama. Tema ajal polnud linn aga põlema läinud. „Istu maha,“ ütles Matts oma tütrele.

Katerina istus oravanahaga kaetud pingile.

„Nii,“ alustas Matts. „Ma ei tea, millest alustada, aga ... ma arvan, et on aeg abielluda.“

Katerina oli segaduses. „Abielluda? Aga, isa, kellega?“

„Ära muretse, ma olen ühe pereliikmega juba kõik ära planeerinud,“ kinnitas isa. „Sa abiellud Eero Matinpojaga, ja nii jääb kogu meie maaomand meie perekonnale, okei? Ma olen kindel, et sa mõistad.“

„Aga,“ hakkas Katerina nutma, „ma isegi ei tunne teda. Ja ma ei oska peaaegu üldse soome keelt! Ma tahan abielluda kellegagi, sest ma armastan teda - mitte sellepärast, et sina nii ütled!“

Matts tõstis ähvardavalt häält. „ARMASTUS TULEB ABIELU AJAL! See on ainus viis, kuidas me saame oma vara perekonnas hoida, kas sa ei saa aru?“

„EI!“ Katerina karjus nutuga kurgus ja jooksis minema.

Lauri Hassineni majas oli õhtusöögiks laud kaetud. Reko ja Lauri istusid kannatlikult laua taga, samal ajal kui Lauri naine sööki lõpetas. Lauale oli toodud kuivatatud haugi, augustatud leiba ja suppi, mida oli hoitud järgmiseks päevaks. Mehed jõid odra õlut, kuid Lauri naine Maria hoidis sakest tagasi, sest ootas last.

„Mis see on?“ Reko küsis, osutades puukruusi peale, kus Maria vadak seisis.

„Oh, vadak?“ Lauri vastas. „See on mingi vedelik, teate küll ... mis tuleb piimast välja, kui sa seda kohupiima kohutad.“

Vadak tundus Rekole vastik, nii et ta irvitas vastikult. Ta hakkas kala oma kivikindlale leivatükile kühveldama.

„Kas sa ei ütle armulauale enne, kui alustad?“ Lauri naine Maria oli üllatunud.

Reko oli halvatud. „Mida?“

„Palve toidu eest!“ Lauri peaaegu hüüatas. „Kas sa ei täna Jumalat oma toidu eest?“

„Keda tänada?“ Reko muutus veelgi segasemaks.

Hetkeks jäi kõrtsis täiesti vaikseks. Lauri ja Maria vaatasid teineteisele otsa, kuni Maria süütas paar tuld ja istus koos meestega laua taha. Ta pani käed risti ja hakkas oma loojat siiralt tänama. Lauri ühines, kuid Reko lihtsalt kuulas. Kes oli see salapärane Jumal? imestas ta.

Kohe pärast palvet ütles Lauri: „Mul on sulle hea lugu. See on seotud Liikistö kalmistuga.“

„Ta räägib alati lugusid Liikistö kalmistust,“ ütles Maria Rekole.

„Ma kuulsin ühelt sõbralt,“ jätkas Lauri, „et seal kalmistul on jälle kummitust nähtud! Ma teadsin, et seal kummitab. Kuid see kummitus -“

Järsku kostis uksele terav koputus, mis ei andnud järele. See jätkus ja jätkus.

Reko vaatas Laurile otsa. „Kas sa ei kavatse vastata?“

Lauri oli hirmust kangestunud. „Äh - ma ei tea ...“

„Okei,“ ütles Reko ja tõusis lauast. „Ma lähen, kui sa nii arg oled.“

Reko kõndis ukse juurde ja avas selle, väsinud koputamisest. Tema ilme muutus aga, kui ta nägi selle taga ehmunud meest. Mees värises hirmust ja ei olnud suutnud sõnagi välja öelda.

„Mis on?“ küsis Reko, muutudes ise veidi hüsteeriliseks.

„Pe - pe - reeturid ...“, ulgus mees. „Jo - keegi on ... sulgenud värava. Keegi on värava kinni pannud! Tule!“

Mees lahkus kiirustades. Reko vaatas Laurile otsa, kuid hakkas siis mehele järele jooksuma. Lauri järgnes ja koos suundusid nad värava poole. Värava ümber oli juba palju inimesi kogunenud,

tõrvikud käes. Müra oli seletamatu ja inimesed karjusid üksteise peale. Siis astus keegi rahvamassist välja ja karjus: „VÄRAV ON SULETUD! ME OLEME SIIN KINNI JA ME EI PÄÄSE VÄLJA! JA KATSE! VAADAKE MERD!“

Inimesed võitlesid omavahel, et näha merd. Reko suutis vaid pilgu peale heita, kuid sellest piisas. Ärile lähenes kaugelt merelt kümmekond laeva. Kõik teadsid, mida see tähendab. Piraadid - Vitali vennad - olid tulemas linna rüüstama ja nad ei jätnud midagi, mitte midagi maha.

„Me peame leidma need reeturid üles ja neile kätte maksma!“

„EI! Relvastume ja võitleme nende bandiitidega!“

„Palume Jumalalt halastust!“

St. Gertrude'i gildihoone oli täis rahutuid inimesi. Pika laua ümber oli vähemalt paarkümmend inimest, kes omavahel vaidlesid ja vaidlesid selle üle, kes peaks otsustama järgmised sammud. Rikkamad võrkiiged kaupmehed äriühingudest kartsid oma vara pärast ja olid kangekaelselt otsustanud, et see tuleb kindlustada. Talupojad ei omanud linnas midagi peale oma käsitsi õmmeldud riiete ja nii pooldasid nad ühist vastupanu vaenlase vastu. Laua eesotsas istus preester, kes näis, et tal ei ole selles olukorras mingit väärikust.

Reko ja Lauri jälgisid tuliseid sõnavahetusi kõrvalt. Nad toetusid vastu seina ja jälgisid, kuidas inimesed muutusid üha ärevamaks. Katerina Halland oli samuti kohal, kuid mehed ignoreerisid teda. Ta seisis teisel pool lauda.

„Ma loodan, et kuningas saadab oma väed meid kaitsma,“ ütles keegi.

„Kas sa oled loll?“ krigises teine. „Need laevad on homme hommikuks sadamas. Kuidas saab kuningas sellest õigel ajal teada? KAS TEDA ÜLDSE VÕIKS SEE HUVITADA?“

„Ära pilka kuningat!“

„Ma arvan, et me peaksime lihtsalt oma kõige väärtuslikumad asjad maa alla matma, koguma kokku kõik, mida saab kasutada lahinguvarustusena, ja võitlema koos piraatide vastu!“ hüüdis majapoiss.

„Piraate on igal pool! Meid ei ole piisavalt palju! Me kõik sureme!“

Preester tõusis äkki püsti ja lõi rusikaga lauale. „Lõpetage see vingumine ja karjumine! Te saate süüdistada ainult iseennast. Te ei ole osanud elada nagu tõeline kristlane, ja nii on Jumal teid karistanud!“

Kõige julgemad julgesid preestrile vastu astuda. „Jah, ma olen oma patud kahetsenud ja palvetanud!“

„Kas sa, hea preester, oled värava kinni pannud? Kas sa oled meid karistanud?“

„Preester on süüdi!“ Teised ühinesid.

Järsku tekkis kohutav kähmlus, rusikad kokku surutud. Inimesed ründasid üksteist, peksid üksteist nii palju kui suutsid. Reko tahtis juba kaklusse astuda, kuid jõudis siis Katerinale järele, kes oli majast väljumas. Kui Lauri teatas, et läheb oma naise juurde, otsustas Reko Katerinale välja järgneda.

Katerina oli läinud värava juurde. Rohkem polnud kedagi ümberringi, kuid gildi majast kostsid summutatud hüüded. Öhtu oli pime ja sünge, kuid taevaskõrgel oli selge, et taevamere piiril võis näha lähenevaid laevu. Reko süda hakkas peksma; osalt Katerina kohalolekust, osalt sellest, et laevad kujutasid endast tema lähenevat surma. Ja kui aeglaselt, kuid kindlalt nad lähenevad, mõtles Reko.

Reko istus vaikselt Katerina kõrvale ja leidis, et ta nutab. Reko tahtis vabandada oma varasema käitumise eest, kuid ta ei teadnud, kas see on praegu kohane - või kas see on vajalik, kui nad kõik niikuinii peagi surevad.

Kuid Reko võttis julguse kokku. „Kas ma saan kuidagi aidata?“

Katerina raputas pead ja ei öelnud midagi. Ta lihtsalt nuttis ohtralt. Äkki haaras ta Rekost kinni ja kallistas teda, kallistades teda nii kõvasti, kui suutis. Katerina ei saanud aru, miks ta seda tegi, ta oli lihtsalt nii meeleheitel ja mingil kummalisel põhjusel tundis ta, et peab teda usaldama.

Katerina mõtles lähenevatele laevadele, eelseisvale lõpule, ja püüdis oma soome keeles krigistada: „Minu ... isa tahab ... et ... ma ... abielluksin ... kellegagi ... keda ... ma ei tea ...“

Reko sai aru, millest Katerina rääkis. „Mul on kahju,“ ütles ta.

Nad istusid hetke, vahtides horisonti. Läbi värava metallvõre jälgisid nad lähenevaid laevu ja nägid, kuidas viimased inimesed väljaspool müüre linnast põgenevad. Nad olid lukku pandud ja neid ei päästetud.

Järsku ärkas Katerina üles ja lahkus Rekost. „*Förlåt*... mis su nimi on?“

„Reko. Ma olen Reko. Ja sina oled Katerina?“

Katerina noogutas ja vaikis jälle hetkeks. Siis ütles ta: „Tänan sind, et ... siin oled.“

Katerina ehmatas, kui kiiresti talle Reko nägu ja näojooned meeldisid. Ta ei osanud öelda, kas põletav tunne tema rinnas oli hirm - või armastus. Aga Reko naeratus pani ta hetkeks bandiidid unustama.

Samal hetkel ilmus nende kõrvale mees, kes tutvustas end Lauri Hassisena. Reko ütles talle, et nad on sõbrad, ja Katerina püüdis öelda, et tal on samuti hea meel temaga kohtuda. Katerina jäi vait, kuid kuulas huviga Reko ja Lauri vestlust.

„Kas Marial on kõik korras?“ Reko küsis Laurilt.

„Jah, kõik on hästi,“ ohkas Lauri. „E - ma lihtsalt ei tea, mis toimub.“

„Miks?“

„Vaata, kuhu sa lähed, Reko.“ Lauri hääli oli täis hirmu. „Me sureme homme. Ma soovin vaid, et ma saaksin oma esmasündinu näha.“

Kõik kolm vajusid sügavale mõttesse. Tuul keerles hetkeks nende ümber, kuid lõpuks vaibus kõik jälle.

„Ma oleksin tahtnud Jumalat tunda,“ ütles Reko pärast hetke kestnud mõtisklust.

„*Jag skulle ha velat gifta mig med någon som jag verkligen älskar*,“ ütles Ka-terina.

Reko ja Katerina vaatasid teineteisele otsa ja Lauri märkas. Aga ta ei öelnud midagi. Ta liikus vaatama lähenevaid piraadilaevu ja tema kõht hakkas keerlema.

„Oled sa mõelnud, kuidas nad välja näevad?“ Lauri ehmatas end jälle. „Need piraadid, mõttled sa?“

„Mitte ilusad,“ sekundeeris Katerina, isegi veidi naerdes.

„Kahepäised, lapsesööjad olendid, kes kasutavad oma ohvrite käsi relvana!“ Reko hüüatas.

Lauri muutus kahvatuks. „Reko! Ära hirmuta mind!“

„Aga kuidas me teame?“ Reko muutus tõsiseks. „Kuidas me teame, mis meid ees ootab?“

Puud lakkusid majade kohal, pimedus kattis puude lehed ja lehed langesid maale. Reko, Lauri ja Katerina tõusid aeglaselt püsti ja vaatasid merel olevaid laevu. Nad võisid juba näha piraatide raevukaid hüüdeid ja näha, kuidas nende linn põlema läheb. Nad nägid, kuidas kogu vara ära võetakse ja kuidas kõik inimesed kaovad. Hetkeks võisid nad seal rahulikult seista.

Reko võttis Katerinat ikka veel käest kinni ja mõtles: „Või jõuavad kuninga väed ikkagi õigeks ajaks kohale?“

Tõlge: DeepL.com (Pro versioon)